

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Обект: Проект за консервация, реставрация и експониране на западна крепостна стена и проектиране на туристическа алея на хълм „Трапезица”

Подобект: ЗАПАДНА КРЕПОСТНА СТЕНА
НА ХЪЛМ „ТРАПЕЗИЦА”

Фаза: ИДЕЕН ПРОЕКТ

Проектът е изработен съгласно изискванията на Договор с Община Велико Търново. Проектирането и изпълнението на консервационно-реставрационните работи на тази част от крепостната система на хълм Трапезица е от изключителна важност, заради необходимостта от завършеност на този вид дейности при изграждането и пускането в експлоатация на наклонения асансьор, осигуряващ възможността за достъп на посетителите на историческия хълм от площадката пред ЖП гара Тратезица до прилежащия терен до горна станция в зоната на археологическия комплекс.

Археологическите разкопки в тази част на хълма са проведени през 2012г., съгласно изискванията на съгласувателното писмо на Министерство на културата за изпълнението на горна станция на пътническото съоръжение – наклонен асансьор /фуникуляр/. След приключването на разкопките е свикана комисия и е съставен протокол, който изрично подчертава необходимостта от своевременно проектиране и изпълнение на консервационно-реставрационни дейности в тази зона на археологическия резерват.

След провеждането археологическите разкопки Горната станция на пътническото съоръжение бе разположена в трапецовидното пространство между разкритите Железарската

работилница и Помещение 1, тангиращо на крепостната стена. Вероятно това пространство през средновековието е било покрито с навес. Проектът за тази станция беше преработен, съгласуван и одобрен по надлежния ред и към момента вече е реализиран.

Самата крепостна стена е била изградена от към двете си лица от големи полуобработени каменни блокове, споени с бял хоросан и пълнеж /инплектум/ от дребни камъни и обилно излят горещ хоросан. Във всички новоразкрити участъци крепостната стена е фундирана на скална основа, като в определени зони скалната основа е допълнително обработена за по-лесното полагане на каменната зидария. Разкритите крепостна стена и прилежащи Помещение 1 и Помещение 2 са силно разрушени, като в отделни участъци крепостната стена дори не е запазена с цялата си дебелина. Близостта на крепостната стена до ЖП линията и благоприятните теренни особености са допринесли в голяма степен за разрушаването на това иначе здраво изградено с хоросан крепостно съоръжение, заради използването на камъка като инертен материал при строителството на ЖП линията.

В Помещение 2 са открити останките на голяма средновековна пещ, изградена от червени тухли, където е необходимо да бъде направено защитно покритие, както и консервация на останките и тяхното експониране за бъдещите поколения. И в двете съществуващи помещения ясно се определят средновековните подови нива, но и в двете помещения липсват индикации за вида на конкретната подова настилка /каменни плочи, пръстена мазилка и др./. Целият археологически терен по време на разкопките беше осеян с погребения, които датират от времето, по което тази част на града вече не е функционирала като официална /представителна/ част на столичната крепост и вече е била превзета от турските нашественици.

Целта на настоящия проект е да се проектира туристическа алея от нивото на основната туристическа алея до нивото на терена,

граничещ от изток с крепостната стена, като нивата на алеята са съобразени с подовите нива на горна станция, помещения 1 и 2 и по принцип съвпада с начина на преминаване в тази зона през Средновековието.

Завършването на консервационно-реставрационните работи на крепостната стена в този участък до откриването на транспортното съоръжение ще даде завършеност на археологическата среда, и също така ще осигури безопасността на посетителите на хълма. Евентуални строителни дейности и консервационно-реставрационни работи по време на експлоатацията на съоръжението са недопустими, а и биха били изключително опасни и създаващи дискомфорт на туристическия поток на хълма.

Проектът е разработен в идейна фаза в три варианта за консервационно - реставрационни работи. Те са предхождани от проект за цялостна обемна възстановка на крепостната стена и прилежащите помещения в тази част.

Вариант I – Консервационния надзид се изпълнява във височина единствено до кота, необходима да подsigури туристите от пропадане по скалния венец. Максималната височина при този вариант е до 1.10 м над нивото на обслужващата алея, съвпадащо като ниво със средновековния достъп до крепостта на прилежащия терен.

Необходимо е да се подчертае изключително важното въздействие на косервирания участък на крепостната стена за възприемане от главен път Велико Търново – Русе. Това е първи поглед и впечатление от средновековния Търновград на пътническия поток навлизащ в града от северна посока.

И при трите предложени варианта отворът в крепостната стена необходим за преминаването на наклонения асансьор е предвидено да бъде покрит с каменна зидария. Така е проектното решение в съгласуваните от Министерство на културата и одобрени от Община Велико Търново проекти за същото съоръжение.

При този Вариант I поради минималното консервационно надстрояване на крепостната стена защитното покритие над средновековната пещ ще се покаже над стената, което не е най-благоприятното решение от естетична и функционална страна, с оглед на завършеността на дейностите в този участък.

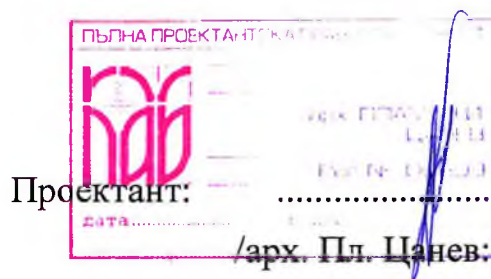
Вариант II - придвижда едно по-динамично и обемно реставриране на крепостната стена. При този вариант в нито един участък не се достига до завършеност на тази крепостна система – обходна кортина, зъбери, стълбища и др., но естетически и функционално решенията са много по-добри, отколкото при Вариант I. При този вариант защитното покритие на средновековната пещ остава скрито зад крепостната стена, а силуета от изток - вътрешната страна на крепостта с различни височини - дава възможност за оптималното възприемане на изключителния пейзаж с изглед към Преображенския манастир, Дервент – дефилето на р. Янтра, както и Вароша - старата възрожденска част на гр. Велико Търново.

Вариант III предвижда допълнително надграждане спрямо Вариант II само и единствено в зоната на Кула 2 до ниво кортина и зъбери, като по този начин се постига завършеност на архитектурния силует, с маркиране на най-съществения и ефектен участък от крепостната система по теоретичата възстановка – Кула 1 и Кула 2. Тази завършеност определя силуета на хълма от главния северен вход на гр. Велико Търново като ясен сигнал за характера на застрояката – крепост, град - средновековна столица – ефект, който е изключително важен и определящ за развитието и успешното функциониране на туристическия продукт свързан с културно-историческото наследство.

Този проектен Вариант хармонира до голяма степен с извършените до този момент консервационно-реставрационни работи на хълм Царевец и хълм Трапезица в югоизточната му част.

И при трите проектни варианта външната страна всички крепостни стени е с наклон 3 %, а при кулите - 5%, което е характерен строителен прием на средновековните строители.

След съгласуване с Министерство на културата и одобряването от Община Велико Търново на конкретен вариант или допълнителен такъв при евентуални конструктивни забележки от съгласувателния орган, ще бъде разработен окончателен технически проект във всички специалности – Архитектура, Конструкции, Електро, Отводняване на съоръжението, част Технологична и т.н. за този подобект и ще може да се премине към извършване на дейностите по консервационно-реставрационните работи.

Съгласувал:

/археол. проф. д. изк. К. Тотев

Ръководител на археол. проучване/

Съгласували специалности:

Електро:

/инж. Г. Илиев/

Геодезия:

/инж. Т. Панов/

Възложител:

/ОБЩ. В. ТЪРНОВО/

